

Handläggare
Karin Karlung
Telefon: 08-50825402**Till**
Socialnämnden
2023-06-13

Årsrapport 2022 för socialnämnden

Yttrande till stadsrevisionen, Dnr RVK 2023/14

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till Revisionskontoret över årsrapport 2022.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolag. Stadsrevisionen har granskat socialnämndens ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Sammantaget bedömer stadsrevisionen att socialnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden bedöms i huvudsak ha en ändamålsenlig styrning och uppföljning av seende granskade områden.

Av revisionens granskning har utvecklingsområden identifierats vilka nämnden kommer att åtgärda i enlighet med rekommendationerna. De väsentligaste utvecklingsområdena som revisionen belyser är att stärka stadens arbete för att motverka välfärdsbrott genom bland annat utreda förutsättningar för en aktiv avtalsförvaltning, avtalsuppföljning avseende daglig verksamhet samt dokumentera avtalsförvaltningens kontroller. Spårbarheten i löneprocessens internkontroll är ytterligare ett utvecklingsområde.

Åtgärder i enlighet med revisorernas rekommendationer i föregående års granskning, som återstår är implementering av dataskyddsförordningen och utveckling av den interna kontrollen avseende delegationsbeslut.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolag. Stadsrevisionen har granskat socialnämndens ansvarstagande för att

genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av socialnämndens verksamhet under 2022. Stadsrevisionen har överlämnat Årsrapport 2022 för yttrande.

Ärendet

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar samt om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

I Årsrapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i Årsrapport 2022 Socialnämnden, avsnitt bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i Årsrapport 2022 Socialnämnden, avsnitt bilaga 2.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms socialnämnden i huvudsak ha bedrivit verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på granskning av nämndens redovisning och på de granskningar som genomförts under året.

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Stadsrevisionen bedömer att redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse och att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2022 i huvudsak är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Nämnden bedömer att två av tre inriktningsmål samt elva av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet uppfylls. Inriktningsmål 3 ”*En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden*” samt verksamhetsmål 3.2 ”*Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna*” bedöms uppnås delvis. Revisionskontorets bedömning baseras på att nämnden uppnår alla verksamhetsmål utom ett. Avvikelserna för indikatorerna har förklarats av nämnden.

För inriktningsmålet ”*En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden*” och verksamhetsmålet ”*Stockholm använder*

skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna” finns avvikelser för vissa indikatorer. Nämnden bedömer att verksamhetsmålet uppnås delvis beroende på att tre av nio årsmål på indikatorer uppfylls.

Nämnden når inte årsmålet för indikatorn gällande ”*Aktivt Medskapandeindex*” (indexvärde 80 jämfört med årsmål 83). Utifrån resultatet i medarbetarenkäten har socialförvaltningen utarbetat handlingsplaner med åtgärdsförslag.

Årsmålen för indikatorerna avseende sjukfrånvarotalen uppnås inte av nämnden gällande ”*Sjukfrånvaron*” (6,9 procent jämfört med årsmål 6.5 procent) och ”*Sjukfrånvaro dag 1-14*” (2,3 procent jämfört med årsmål 2,0 procent). För att minska sjukfrånvaron har HR-konsulter regelbundna rehabiliteringsmöten tillsammans med ansvariga chefer, berörda medarbetare och företagshälsovården.

Indikatorn ”*Andel deltagare som är nöjda med stadsövergripande avdelningens utbildningar/konferenser*” har utfallet 71 procent men årsmålet 90 procent. Nämnden planerar att analysera genomförda utbildningsinsatser för att se hur årsmålet kan uppnås under 2023.

Årsmålet för indikatorn ”*Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts*” på 93 procent jämförs med utfallet 46 procent. Revisionskontorets granskning av nämndens arbete för att motverka välfärdsbrott visar att nämnden inte har följt upp daglig verksamhet sedan 2020. Förvaltningen har utarbetat en treårig uppföljningsplan för att följa upp de cirka 900 avtal som hanteras. Målsättningen på planen är att alla avtal ska följas upp minst vart tredje år. Vissa prioriterade områden följs upp mer frekvent och avtalsuppföljning är ett prioriterat område.

Ekonomiskt resultat

Revisionskontoret bedömer att socialnämnden har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vad gäller driftverksamhetens utfall avviker med 69.7 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts.

Det är främst inom verksamhetsområdena nyanlända (40,0 mnkr) samt strategi och utveckling (13.1 mnkr) som nämnden redovisar avvikelser. För verksamhetsområdet nyanlända beror avvikelserna huvudsakligen på att antalet kvotflyktingar inte har anvisats till staden i den omfattning och takt som överenskommit med Migrationsverket. Budget för kvotflyktingar var 600 och utfallet blev 336. På grund av lägre anvisningstal har personal kunnat överföras till att arbeta med mottagandet av flyktingar från Ukraina och därmed finansierats via särskilt statsbidrag. Avvikelsen påverkas också av att den del av statsbidraget som är avsett för

uppstarts- och avvecklingskostnader för mottagande av flyktingar från Ukraina är utformat så att det i sin helhet ska bokföras 2022, trots att vissa kostnader kommer att uppstå 2023 eller senare. Detta innebär en positiv avvikelse på cirka 10 mnkr 2022. Budget för antal flyktingar från Ukraina var 1 582 och utfallet blev 1 539.

Överskottet avseende strategi och utveckling beror delvis på att personalkostnaderna har varit lägre än budgeterat på grund av sjukfrånvaro, föräldraledigheter samt vissa förseningar avseende nyrekryteringar. Även lägre IT-kostnader med anledning av försenade utvecklingsinsatser avseende bland annat IT-systemet Sociala system och dokumentationsmall för orosanmälningar i IT-system samt förskjutning av vissa forskningsstudier har påverkat överskottet. Kostnaderna kommer att belasta 2023. Nämnden har i sin budget vissa utvecklings- och projektmedel, där merparten är tänkt att vidarefördelas till stadsdelsnämnderna. Vissa stadsdelsnämnder har kunnat genomföra planerade aktiviteter inom sin ordinära budget och har således inte rekvirerat medel från socialnämnden.

Revisionskontoret uppger att socialnämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Investeringsverksamhet

Socialnämndens investeringsbudget var 7.0 mnkr och nämnden utfall avviker med ett överskott på 0.4 mnkr i förhållande till budget. Avvikelsen beror huvudsakligen på lägre inköp av möbler och inventarier till olika verksamheter än förväntat. Enligt revisionskontoret har nämnden förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Intern kontroll

Granskning visar bland annat i vilken utsträckning nämndens interna kontroll är en del i verksamhetens styrning och uppföljning. Revisionskontorets samlade bedömning är att socialnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig.

Revisionens granskning visade dock på vissa brister i nämndens arbete för att motverka välfärdsbrott. Arbetet med intern kontroll är en integrerad del i styrning och uppföljning. I huvudsak finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Revisionens granskning visar att nämnden bör se över vilka kontroller vid avtalsförvaltning som behöver dokumenteras, i syfte att bedöma avvikelser och utgöra underlag för eventuellt kommande utredningar av misstänkta välfärdsbrott.

Socialnämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra

avsiktliga samt oavsiktliga fel. Revisionskontoret påtalar dock att nämnden bör säkerställa att det finns en spårbarhet till kontroller avseende löneprocessen, där det bland annat framgår vem som har genomfört kontroller och när kontroller har genomförts.

Det finns i huvudsak riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.

Socialnämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. I nämndens internkontrollplan fastställs vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande och redovisades till nämnden i februari 2023. De avvikelser som påträffats har dokumenteras och åtgärder har vidtagits eller ska vidtas.

Nämnden har i huvudsak system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra. Revisionskontoret påtalar dock att nämnden bör utvärdera förutsättningarna för en aktiv avtalsförvaltning i syfte att nå lagstiftning och stadens krav att följa upp verksamhet som lämnats till privata utförare. Även avtalsuppföljning av daglig verksamhet bör genomföras, enligt revisionskontoret, samt en översyn över vilka kontroller vid avtalsförvaltning som behöver dokumenteras för att kunna bedöma avvikelser och utgöra underlag för eventuellt kommande utredningar av misstänkt välfärdsbrott.

I huvudsak har socialnämnden tillfredsställande uppföljningsstruktur, enligt revisionskontoret. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Månadsrapporterna under hösten 2022 visade att nämnden varit aktiv i prognosarbetet.

Avvikelse mellan prognosen i tertialrapport 2 och verksamhetsberättelsen är 69,7 mnkr, det vill säga detsamma som årets utfall. Skillnaden mellan prognos och utfall beror till största del på avvikelse i kostnader för flyktingar. Därtill beviljade fullmäktige i oktober nämnden ytterligare elva mnkr för merkostnader med anledning av kriget i Ukraina. Fullmäktigebeslutet var inte känt i samband med prognosen i tertialrapport 2. I december fick nämnden 10,7 mnkr i bidrag från Polisen för avhopparverksamheten. Detta var inte heller känt för nämnden när prognosen i tertialrapport 2 upprättades.

Under 2022 har revisionskontoret även genomfört granskningar som omfattat attest- och behörighetshantering i Agresso, inköpsprocessen, intäktsprocessen, förtroendekänsliga poster samt hantering och redovisning av pensioner. Sammantaget gör

revisionskontoret bedömningen att den interna kontrollen varit tillräcklig i granskade rutiner.

Räkenskaper

Revisionskontoret bedömer att nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomfört under året.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer vilka följs upp för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder. Rekommendationer som följts upp under 2022 redovisas i Årsrapport 2022 Socialnämnden, avsnitt bilaga 2. Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är implementeringen av dataskyddsförordningen samt utveckling av den interna kontrollen avseende delegationsbeslut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kanslienheten i samarbete med övriga berörda enheter. Förvaltningsgruppen har tagit del av ärendet den 7 juni och funktionshinderrådet har haft möjlighet att ta del av ärendet den 8 juni.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har under året påbörjat arbetet med att ta fram åtgärder i enlighet med de rekommendationer som har lämnats av revisionen i granskningen.

Intern kontroll avseende delegationsbeslut

Stadsrevisionen rekommenderade år 2022 nämnden att säkerställa att samtliga erforderliga beslut från nämnd till delegat finns på plats i enlighet i kommunallagen, att rätt delegat fattar beslut samt att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Nämnden rekommenderades även att ha en systematisk uppföljning av delegationsbeslut för alla ärendegrupper.

Delegation av beslut ingår i nämndens väsentlighets- och riskanalys sedan 2021 med de oönskade händelserna; *Beslut fattas av fel delegat*, samt; *Beslut som ska dokumenteras och anmälas till nämnd dokumenteras inte*. Den sistnämnda värderas till möjlig och kännbar med ett riskvärde på 9. Nämnden har även en stående fråga i samband med verksamhetsrevisionen avseende om verksamheten fattar några beslut som ska anmälas till nämnd och vilka rutiner de har för att säkerställa att detta görs. Genom att ha en sådan fråga får förvaltningen en uppfattning om hur medvetenheten om

delegationsordningen ser ut på enheterna och ger en möjlighet till information till de chefer där revision genomförs.

Förvaltningen har förtydligat det månatliga utskicket till chefer vad gäller *Information om delegationsordning, med information om att kontrollera delegationsordningen och anmäla delegationsbeslut till nämnd eller utskott via nämndsekreterare* samt planerar för en årlig uppföljning och stickprov kommer att genomföras som en del i egenkontrollen.

Implementering av dataskyddsförordningen

Förvaltningens sammanfattande bedömning utgår från att registerförteckningen idag fortfarande inte är helt fullständig och är ett fortsatt utvecklingsarbete. Arbete krävs löpande i fråga om att tydliggöra information inom förvaltningen och påminna medarbetare i det dagliga arbetet. Blanketter och rutiner finns tillgängligt men fortsatt arbete om ansvarsfördelningen och fördelning av arbetsuppgifter behöver förankras inom hela förvaltningen löpande.

Generellt behöver förmågan att informationsklassa och implementera informationsklassningen förbättras. Medarbetare behöver även utbildas gällande informationsklassning och dataskydd i större utsträckning än idag samt i en mer återkommande form.

I nuläget är bedömningen från förvaltningen att riskbedömningar genomförs men att ett fortsatt arbete med de registreringar som är gjorda fortlöper och att det antal riskregistreringar vilka idag finns säkerställs och överensstämmer mellan verksamhet och registerförteckning. Förvaltningen fortsätter att utöka samarbetet och dialogen inom staden kring begäran om registerutdrag. Det kommer fortfarande in många registerutdrag som är ställda till fel aktör vilka tar administrativ tid i anspråk.

Förvaltningens analys har visat att det i dagsläget inte alltid är helt klart i ärendets gång när en personuppgiftsincident har uppmärksamats, när dataskyddsombudet kopplas in samt när en bedömning om incidentens art och allvar genomförs.

Förtydliganden behöver även ske avseende ansvarsfördelning mellan ansvarig chef och dataskyddsombudet vid utredning och rapportering av personuppgiftsincidenter. Detta behöver främst ske i de fall där incidenten anmäls till tillsynsmyndigheten Integritetsskyddsmyndigheten, då finns en tidsfrist att förhålla sig till.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Årsrapport 2022 Socialnämnden

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-06-01